Source text: *Julius Caesar*, translated into Romanian by Scarlat Ion Ghica (1896).
This text is published under the conditions of a grant from the *Romanian National Council of Research in Higher Education* (C.N.C.S.I.S.)
Title of project: *Shakespeare in the Romanian Cultural Memory: a Model of European Cultural Integration*
Project director: Dr. Monica Matei-Chesnoiu
Transcription by Emilia Marica (Student, University *Ovidius* Constanta, Romania)
Edited by Monica Matei-Chesnoiu. Page numbers are given in the text, in square brackets, at the beginning of each page.

JULIUS CESAR
DRAMA DE W. SHAKESPEARE

TRADUSA IN ROMANESCE
DE
SCARLAT ION GHICA

BUCURESCI
TIPOGRAFIA VOINTA NATIONALA
1896

JULIUS CESAR
DRAMA DE W. SHAKESPEARE

TRADUSA IN ROMANESCE
DE
SCARLAT ION GHICA

PERSONE REPRESINTATE

JULIUS CESAR
OCTAVIUS CESAR
MARCUS ANTONIUS
M. AEMIL LEPIDUS
-Triumviri dupa mortea lui Julius Cesar
CICERONE
PUBLIUS
POPILIUS LENA
-Senatori
MARCUS BRUTUS
CASSIUS
TREBONIUS
CASCA
LIGARIUS
DECIUS BRUTUS
FLAVIUS
MARCELLUS
-Tribuni
ARTEMIDORUS
-un sophist din Camas
CINNA un poet
Un alt poet
LUCILIUS
TITINIUS
MESSALA
CATONE tenerul
VOLUMMIUS
VARRONE
-Prieteni de ai lui Brutus si ai lui Cesar
CLITUS

METELLUS CIMBER
CINNA
-Conspiratori
PINDARIUS
-Servitorul lui Cassius
CALPHURNIA
-Sotia lui Cessar

CLAUDIUS
STRATONE
LUCIUS
DARDANUS
-Servitorii lui Brutus
PORTIA sotia lui Brutus

Senatori, Cetateni, Guardi, urmasi, etc.
Primele trei acte se petres la Roma, pe urma intr-o insula langa
Mutina la Sardis si langa Philippi

PREFATA

Shakespeare a imprumutat subiectul acestei drame aprope textual din Plutarch, urmand cu acurateta si in mod chronologic evenimentele relatate de densul, dramatisandu-le, bine inteles, cu dibacia si cu maestria ce'l caracterisa.

Din data presupusa a scrierei, (1607) precum si din ordinea istorica a faptelor ce represinta, *Julius Cesar* s'ar putea considera ca un fel de prolog al dramei *Antonius si Cleopatra*, cu care Shakespeare incheie intr'un mod atat de admirabil acesta episode din istoria Romana: partea anteia insa, adica *Julius Cesar*, nu se pote compara cu drama surora *Antonius si Cleopatra*, nici ca interes dramatic, nici ca bogatie de limba si idei, nici ca putere de imginatie; si acesta o atribui in parte fidelitatei cu care s'a relatat faptele istorice, lasandu-se forte putin joc aventului grandiose de conceptiune al marelui autor; precum si lipsei aprope absoluta de pasagii amorose sau piose ce stralucesc in tragediile, chiar cele mai intunecose ale lui Shakespeare, ca niste mici giuvaere de prêt, ascunse intr'o legatura cate o-data greoie.

Drama *Julius Cesar* represinta faptele care s'au urmat in timpul cuprins de la mijlocul lui Fevruarie 709 A.U.C. cand la serbarea Lupercalilor, celebrate in onorea Deului Pan, Antonius a oferit corona regala lui Cesar; trecend prin Idele lui Martie cand acesta a fost ucis de conjurati; prin Noembrie 710, cand trimvirii au edictat prescriptiunea de care se vorbesce in actul al IV lea, si pana la 711 cand Brutus si Cassius au fost cu desavarsire batuti, si ucisi la Philippi.

Cu tote ca acesta piesa me lasa, pana la un ore-care punct, rece, nu este de tagaduit ca ea contine niste parti admirabile si forte celebre, precum sunt oratiunea funebra a lui Antonius, certa si impacaciunea lui Brutus cu Cassius, si altele; insa terminand a traduce pe *Antonius si Cleopatra*, am credut ca este bine a da publicitatei si o traductie a lui *Julius Cesar*, pentru a putea presinta o opera complecta.

[p.1]

JULIUS CESAR
DRAMA DE W. SHAKESPEARE

ACTUL INTAIU

SCENA I

Roma. – O strada

(Flavius, - Marcellus si un alaiu de cetateni)

FLAVIUS

Fugiti de-aicea, trantori, carati-ve pe-acasa
Periti, ve spun. Nu credeti ca adi e serbatore?
Ce? Ati uitat se vede, ca voi meseriasii
In di de lucru n'aveti putinta d'a esi
Far' de a avea in mana unelta meseriei?
Ia spune'mi, tu, baete, ce meserie ai?

1-ul CETATEN

Sunt un templar, stapane.

MARCELLUS

Atuncea unde este
Si sortul teu de pele si linia de lemn?
De ce-ai venit aicea gatit cu haine bune?
Baiete, tu, d'acolo, ce meserie ai?

[p.2]

2lea CETATEN

Ca lucrator subtire sunt, Domne, cum ai dice
Carpaciu de 'ncaltaminte.

MARCELLUS

Respunde scurt, ce esti?

2lea CETATEN

Am, Domnule, o meserie ce cred ca o pot exercita
cu consciinta impacata; Caci adevarul e, Domnul meu,
ca sunt un carpaciu de talpi stricate.

MARCELLUS

Miselule, imi spune, ce meserie ai?
Ce meserie, spune-mi, - paiata pacatosa?

2lea CETATEN

Zeu, Domnul meu, te rog, nu te supera pe mine,
caci pe legea mea, daca te-ai strica, as putea sa te dreg.

MARCELLUS

Ce insemneda asta? – Cum sa me dregi, talhare?

2lea CEATEN

Sa te carpesc, stapane.

FLAVIUS
Esti un carpaciu atuncea.

2lea CETATEN
Da, Domnul meu, me hranesc cu sula, nu me bag

[p.3]

In afacerile celor-l'alti negustori, nici intr'ale muierilor, dar traesc cu sula. Sunt dar, Domnule, un medic de incaltaminte stricate; cand ele sunt in primejdie mare, le lecuiesc. Nu e om din cel mai cum se cade, care incalta pele de capriora, san u fi calcat pe opera mea.

FLAVIUS
De ce nu esti atuncea in pravalia ta?
De ce cutreeri strada in capul astei glote?

2lea CETATEN
De, Domnule, ca sa le tocesc cismele, sa'mi fac mai Mult de lucru. S'apoi, la dreptul vorbind mi-am luat vacanta ca sa vedem pe Cesar, sis a ne bucuram de triumful lui.

MARCELLUS
Si pentru ce acesta? Conquiste sevarsit'a?
Ce tributary la Roma adduce din resboie,
Inlantuiti la rota inaltului seu car?
Dar n'aveti judecata cat petrele acelea?
Sunteti lipsiti de suflet, Romani nepasatori!
N'ati cunoscut cu totii pe marele Pompeiu?
Nu sciti ca des pe ziduri, pe turnuri v'ati suit,
V'ati pus pe la ferestre, v'ati spanzurat de cosuri
Cu mici copii in brate, s'ati stat o di intrega,
Privind cu nerabdare, in fata've sa treca
Pe ulitele Romei Pompeiu victoriosul?
Sic and, in departare, vedeati in fine carul,
N-ati acos din pept un racnet atata de puternic
Ca Tibrul, chiar sub malu'i scobit, a tresarit?
Veniti cu haine asta-di, ca pentr'o serbatore?
Si ati luat vacanta? Si flori veti arunca
Pe calea celui care sosesce in trimuf,
Cu mainele mangite de sangele acelui

[p.4]

Ce l'ati iubit o-data? Plecati, ve spun, acasa
Cadeti cu rugaciune la Dei sa se indure

A'nlatura flagelul ce fara indoiala
Va trebui sa cada, pe fii asa ingrati!

FLAVIUS

Concetateni, ve duceti, ear pentru vina vostra
Pe toti cei de o sama cu voi ii adunati,
La Tibru si acolo cu lacrimile voastre
Atat umflati'i unda, ca cel mai josnic val
Sa vie sa se sparga pe termul cel mai nalt.
(Es cetatenii)

Vedi ce miscata este natura lor viclena;
Dispare fie-care tacut si rusinat.
Cobora, tu, p'acolo, spre Capitol, amice,
Voiu merge eu p'aicea: de vedi, pe drum, icone
Impodobite, tote, te rog, sa le desbraci.

MARCELLUS

Putem sa facem asta? Nu scii ca tot poporul
Adi prasnicul serbeda al Lupercalilor?

FLAVIUS

Acesta nu'i nimica, trofeele lui Cesar
Nu trebue s'atarne pe sfintele icoane.
Me duc sa iau la gona multimea de pe strade;
Sa faci si tu tot ast-fel ori unde va fi glota,
Smulgend cate-va pene din aripa lui Cesar,
Sili-vom pe acesta sa sbore mai incat,
Caci ar pluti de alt-fel prea sus d'asupra nostra,
Lasandu-ne cu groza sclaviei ce ne-asteapta.
(Es)

[p.5]

SCENA II

O piata publica

Intra Cesar in procesiune cu musica – Antonius, gata pentru alergare – Caliphurnia – Portia – Decius – Cicerone – Brutus – Cassius si Casca – Un ghicitor – urmeda o multime mare.

CESAR

Caliphurnia…

CASCA

Tacere! Taceti, vorbesce Cesar.
(musica inceteza)

CESAR

Caliphurnia…

CALIPHURNIA

Stapane?

CESAR

Pe cand va alerga
Antonius, tu cata sa te atii in cale-i.
(striga) Antonius!

ANTONIUS

Ce este, oh! Cesare, stapane?

CESAR

Sa nu uiti, oh! Antoniu, in fuga ta cea mare
S'atingi p'a mea sotie; caci spun betranii nostrii
Ca dca se atinge femeea ce e sterpa
In asta alergare sfintita, pere'ndata
Blestemul starpiciunei.

ANTONIUS

O sa-mi aduc aminte,
Cand porunceste Cesar e lucrul si facut.

[p.6]

CESAR

Incepeti: - nici o parte din rit sa nu sariti.
(musica canta)

GHICITORUL

Oh! Cesare…

CESAR

Ce este? – Me chiama cine-va?

CASCA

Sa incetede iara cu sgomotul – Tacere!
(musica inceteza)

CESAR

Dar cine'n glota asta chematu-m'a pe mine?
Am audit o voce mult mai asurditore

De cat acele musici, dicand: <<asculta Cesar>>
Vorbesce dar, caci Cesar se'ntorce sa te-asculte.

GHICITORUL
Feresce-te, oh! Cesar, de idele lui Marte.

CESAR
Ce om este acela?

BRUTUS
Un ghicitor, ce spune
Sa te feresci, oh! Cesar, de idele lui Marte.

CESAR
'Naintea mea il puneti sa ved figura lui.

CASCA
Esi omule, din glota si uite-te la Cesar.

[p.7]

CESAR
Ce vorbe-ai dis, baiete? – Mai spunele o data.

GHICITORUL
Acastea: te feresce de idele lui Marte

CESAR
Hai sa'l lasam, caci este un visator; - sa mergem…
(musica canta, es toti afara de Brutus si Cassius)

CASSIUS
Mergi sa privesci cu densii acesta alergare?

BRUTUS
Eu,nu.

CASSIUS
Ba fa'mi placerea, te rog, ca sa te duci.

BRUTUS
N'am pofta de petreceri. La mine nu gasesci
Usora nepasare ce e nedespartita
De firea lui Antoniu n'asi vrea cu tote astea,
Sa te opresc d'a face precum doresci, oh! Cassiu.
Te las der:

CASSIUS

Bag de seama, de cat-va timp, oh! Brutus,
Ce'mi aratai o data: si'ti e purtarea rece
Si neapropiata chiar, catre un prieten,
Ce te iubesce sincer.

BRUTUS

Oh! Cassius,te'nseli;
De e posomarate privirea mea, asupra'mi

[p.8] Mahnirea'mi se rasfrange. De catva timp, asa e,
Sunt framantat de ganduri ce nu se impaca'n fire;
Conceptiuni, ce numai in capul meu exista,
Modificand cu totul purtarea mea trecuta;
Dar scumpii mei prieteni, in cari tot sper ca inca
Pot numera pe Cassiu, san u se ingrijesca,
Nici alta'nsemnatate sa dea purtarei mele,
De cat ca bietul Brutus ce'i despartit in doue
Prin asta desbinare chiar a personei sale
N'ar mai avea putere amicilor sad ea
Dovedi de simphatie, precum ar fi dorit.

CASSIUS

M'au inselat atuncea desaversit, oh! Brutus,
A tele sentimente, ce'n pieptul meu aprins'au
Simtiri adanci, marete si chibzuiri inalte.
Obrazul teu, poti ore sa'l vedi, iubite Brutus?

BRUTUS

Nu, Cassius, caci ochiuldor cand se oglindesce
Intr'alt-ceva mai pote el singur sa se vada.

CASSIUS

Adevarat, asa e, si'mi pare reu, oh! Brutus,
Ca n'ai tu o oglinda c ear putea resfrange
Icona cea de cinste ascunsa'n ochiul teu!
Si umbra'i sa-ti arate. Am audit adesea,
Pe chiar cei mai de seama Romani, (afara numai
De Cesar;) cand de Brutus vorbeau, plangend amar
D'a timpului restriste, si regretand ca Brutus,
Cel bun si plin de cinste, nu vede ca si densii.

BRUTUS

La ce pericol ore vrei sa m'impingi, oh! Cassiu,

[p.9] Cerandu'mi sa descoper in pieptu-mi sentimente
Ce n'am putut cunosce?

CASSIUS
Asculta dera,Brutus:
Fiind-ca scii acuma ca nut e pot vedea
De cat prin cugetare, oglinda ta voiu fi.
S'am sa'ti arat din firea'ti (pre cat imi sta'n putiinta)
Acele part ice singur tu nu le-ai cunoscut.
Si sa nu fii, oh! Brutus, gelos d'un om ca mine,
D'as fi glumet cu lumea, sau daca mi ar placea
Sa injosesc iubirea cu protestari jurate
In drepta si in stanga; sau dac'ai scii, amice,
Ca lingusesc adesea si'mbratised barbatii
Pe urma criticandu-i, sau dac'as face inca
Fagaduieli la masa intregei adunari;
Puteai sa dici atuncea ca sunt periculos.
(S'aud trompete si strigate)

BRUTUS
Ce'i sgomotul acela? Mi'e tema ca poporul
Sa nu-l proclame Rege pe Cesar.

CASSIUS
Ti este tema?
Atuncea pot conchide ca n'ai dori s'o faca.

BRUTUS
N'as vrea de loc,oh! Cassiu, cu tote ca'l iubesc.
Dar pentru ce aicea me tii atata vreme?
Si ce impartasire de sema vrei sa'mi faci?
Me crede, daca este spre binele obstesc,
Ca chiar d'ar fi in ochiul teu, mortea,as privi
La tine, fara frica: sa nu 'mi ajute Deii
De nu iubesc onorea, mai mult de cat me tem
De morte, dac'as perde'o!

[p.10] CASSIUS
A tele virtuti, Brutus, pe tote le cunosc,
Pre cat cunosc de bine exteriorul teu.
A convorbirei mele subiect onorea este.
Nu pot sa sciu ce credeti, atat, tu, cat si altii
D'acesta existenta,dar despre partea mea,
As preferi, me crede, sa nu exist pe lume,

De cat s'ajung o spaima chiar insu-mi pentru mine.
Eu, m'am nascut cat Cesar de liber – tu, asemeni:
Am fost crescuti ca densul de bine, si putem
Sa induram al iernei ger cat si el de bine:
S-a intemplat o-data, p'o vreme viscolosa
Cand unda 'ntaratata a Tibrului isbea
Pe malu-i spumeganda, ca Cesar mi-a fost dis:
<<Ai indrasni, oh! Cassiu, sa te arunci cu mine
<<Chiar in vertejul negru, mergend in not la punctual
<<Ce-l vedi sub mal acolo?>> La vorbele aceste
Cu hainele pe mine sari si'l am chemat
Sa me urmede 'ndata; - s-a aruncat si densul.
Din ce in ce potopul se 'nfuria, luptam
Din rasputeri in contra'i, plutind si inotand
Cu inimosa ravna; 'nainte d'a ajunge
La locul ce 'nsemnasem, 'l-am audit pe Cesar
Strigand : <<Vin' de'mi ajuta, oh! Cassiu, ca m'afund!>>
Precum strabunul nostrum Aeneas a rapit
Din flacarile Troiei pe tatal seu Anchises,
Luandu'l in spinare, asa si eu am scos,
Din valurile negre a Tibrului, pe Cesar.
S'acest barbat acuma a devenit un Deu;
Ear Cassius remane fiinta urgisita,
Silita sa se plece cand Cesar il privesce,
In mandr'ai nepasare! In Spania o data
Era bolnav de friguri si am bagat de sema
Cum tremura sermanul, - da, Deul tremura;

[p.11] Din buza-i speriata tot sangele se trase,
S'acelas ochiu ce asta-di o lume inspaimanta
Perduse stralucirea, l'am audit gemand,
Si limba lui, ce asta-di, Romanului Imperiu
D'arandul poruncesce, a carui vorbe tote
Se scriu in carti eterne, d'abia putea sa dica:
<<Titinius da'mi apa>> ca un copil bolnav.
Pe Dei! E o minune c'un om atat de slab
Sa pota sa intreca pe toti, precum o face!
(Se aud trompete si strigate)

BRUTUS
Multimea earasi striga, aplausele astea
Sunt noi onoruri sigur ce se aduc lui Cesar.

CASSIUS
Cred bine; - el, pamentul l'a 'ncalecat, amice,
Ca un Colos gigantic, pe cand noi ca pitici

Ii trecem sub piciore, s'abia ne mai trudim
Ca sa mai murim ca cainii: ajunge un moment
Cand este fie-care stapan al sortei sale
Nu e a stelei nostre, iubite Brutus, vina,
De stam in asuprire, gresela e a nostra.
Ce'i Brutus? Ce e Cesar? De ce s'ar pronunta,
Di, numele lui Cesar mai des decat al teu?
Alatura-le scrise, sunt ambele frumose;
Pronunta-le, e unul cat altul de duios;
Iat la cantar sunt ele de o potriva grele.
Si farmeci poti prea bines a faci cu amendoue.
In numele puternic al Deilor, imi spune
Cu ce alt soiu de hrana a fost crescut, s'ajunga
Atat de mare Cesar? O veac! Esci pangarit!
Di'mi, cum a perit Roma, tot sangele teu nobil?!
De la potopul mare, cand ore a mai fost
Un veac care sa n'aiba de cat un singur om?

[p.12] Cei ce vorbeau de Roma, cand au putut sa dica,
Ca ei intinse ziduri contin pe unul numai?
Sa fie Roma asta – ce nu se mai compune
De cat de o fiinta? Am audit cu totii
Cum povestesc betranii, c'a fost odiniora
Un ore care Brutus, ce-ar fi primit mai bine
Pe dracu sa domneasca in veci peste Romani,
De cat sa aib'un rege.

BRUTUS

Ca me iubesci sunt sigur, deci nu voiu fi gelos:
Si pot ghici cam unde ai vrea sa me aduci:
Dar care'mi este gandul asupra astor timpuri
'Ti-oiu spune alta data; te rog, pentru moment,
De me iubesci amice, sa nu insisti prea mult.
Voiu cumpani in tihna cuvintele si'n urma,
Voiu asculta asemeni ce'ti a remas de dis,
Voios si cu rabdare, gasind si un moment,
Mai priincios ca asta, s'ascult sis a respund
La trebi atat de grave: - ear pan'atuncia, Cassiu,
Fii sigur un satean sa fie, da cat un cetatean,
Al Romei, in aceste imprejurari urite.
Ce vecul ne impune.

CASSIUS

Sunt fericit c'a mele
Cuvinte intr'atata l'au desteptat pe Brutus.

BRUTUS
Sfarsitu-s'a serbarea si Cesar se intorce.

CASSIUS
Cand trec p'aicea trage de manica pe Casca

[p.13] El cu posomorata'i deprindere' ti va spune
Ce s'a imtemplat p'acolo adi mai interesant.
(*Reintra Cesar cu suita)*

BRUTUS
Am inteles, - Dar, Cassiu, te rog sa bagi de sema
Privirea incruntata lui Cesar; - zeu, ai dice
Ca toti cei ce'l urmeda au fost certati de densul.
Caliphurnia e alba ca cera; - Cicerone
Cu ochii atat de rosii si infocati se uita, -
La Capitol adesea vedutu'l-am tot ast-fel
Aprins in cuventarea cu cei l'alti senatori.

CASSIUS
O sa ne spuie Casca de s'a 'ntemplat ceva.

CESAR
Antonius…

ANTONIUS
Ce este, Cesare?

CESAR
As vroi
Barbati grasi langa mine; barbate cu chipul vessel,
Cu fetele rotunde si somnul sanatos:
Me uit la Cassiu, par'ca'i flamand si nemancat;
Prea e muncit de ganduri: me tem d'ast-fel de omeni.

ANTONIUS
Sa nut e temi de densul caci nu'i primejdios
E un Roman de frunte si cu deprinderi bune.

CESAR
D'ar fi mai gras la fata! – Dar nu me tem de densul.

[p.14] Cu tote aste insa, de ar putea cu firea-mi
Sa se impace frica, eu n'asi fugi de nimeni
Cum as fugi de Cassiu. Citesce forte mult,
Si tote le observa, iar fie-care fapta

A omului despica; nu'i place sa se joce
Cum te joci tu, Antoniu, nici musica s'asculte;
El, rare-ori surade, si chiar atunci iti pare
Ca-si rade de el insusi, ca se despretuesce
Fiind-ca se gasesce ceva sa'l misce'n lume.
Sa scii c'ast-fel de omeni nu pot fi multumiti
Cand ved ca este altul mai mare de cat densii,
Si dic ca de acea sunt prea periculosi.
'Iti spun, mai mult ce lucruri sunt de temut, nici cum
Nu dic ca'mi este frica: - caci Cesar e tot Cesar.
Treci dar pe partea drepta, caci nu aud prea bine
Cu stanga, s'apoi spune'mi ce credi sit u de densul.
(Ese Cesar cu suita, Casca ramane inapoi)

CASCA
M'ai tras de brat, imi pare; - vrei sa vorbesci cu mine?

BRUTUS
Ne spune, scumpe Casca, ce ore s'a intemplat
Ca sa ne para Cesar asa posomorat?

CASCA
Dar nu erati cu densul, si voi, la serbatore?

BRUTUS
N'as intreba pe Casca d'as fi fost, eu, acolo.

CASCA
De vreti sa sciti atuncea, i s'a propus corona,
Si densul a respins'o cu mana, uite, ast-fel:
Atunci poporul nostrum a inceput sa strige.

[p.15]

BRUTUS
Dar pentru ce strigat'au, ei, si a doua ora?

CASCA
Tot pentru asta.

CASSIUS
Insa de trei ori au strigat,
De ce a treia ora?

CASCA
Tot pentr' – acelas lucru.

BRUTUS
I s'a propus corona de trei ori vrei sa dici?

CASCA
Tocmai, si in fie-care rend a respins'o mai frumos
de cat in rendul trecut; la fie-care semn de refus,
cinstita lume de langa mine a strigat.

CASSIUS
Si cine I'a propus-o?

CASCA
Bine-inteles Antoniu.

BRUTUS
Ne povestesce, Casca, intrega intemplare.

CASCA
Poti sa me spanduri, daca vrei, si nu sunt in stare
sa'ti spun cum s'a intemplat; era un caraghioslic
intreg, si n'am bagat se sema bine. Am vedut pe Marcu
Antoniu oferindu'i o corona; - nici nu era tocami o

[p.16] corona, ci un fel de cununa de acelea; - si, precum
'ti am spus, a dat'o la o parte o-data; dar tot cred ca
par'ca ar fi avut pofta s'o primeasca.Pe urma i'a mai
oferit'o o-data, si iar a dat-o la o parte; dar dupa cat
cred,ii parea reu s'o lase din mana.Pe urma a oferit'o
si a treia ora, si a treia ora a dat'o la o parte; si ear,
cand a refusat'o, adunarea a inceput sa sbiere,si sa'l
aplaude cu mainile sale grosolane, si a aruncat in sus
sepcile sale unsurose, si a scos atata suflare imputita,
fiind ca Cesar a refusat corona, ca l'au inecat pe acesta,
si a cadut jos lesinat,ear,in ceea-ce me privesce pe
mine, nici n'am voit sa rad, ca san u primesc aerul
infect in gura deschisa.

CASSIUS
Nu te grabi : atuncea a lesinat acolo?

CASCA
A cadut jos in piata, si I'a venit spuma la gura,si
nu mai putea sa vorbesca.

BRUTUS
Se pote forte bine, ca'i vine cate o-data.

CASSIUS
Noi tot ice stam aicea suntem mult mai bolnavi
Si mai expusi ca densul.

CASCA
Nu sciu ce vrei sa dici, dar sciu ca Cesar a cadut jos, - si mai sciu ca daca n'a fost aplaudat si fluerat pe rand, de prostimea ce era acolo, ca un actor de theatru, voia sa trec drept un minciunos.

[p.17]

BRUTUS
Ce a mai spus pe urma, cand si-a venit in fire?

CASCA
Deu, inainte d'a cadea, cadn a vedut ca obstea se bucura ca a refusat corona, si'a desfacut tunica si le-a oferit gatul ca sa'l taie: - d'asi fi fost, eu, un meserias, sa fiu afurisit daca nu profitam de vorba lui: - apoi a cadut. Cand si'a venit in fire, a dis ca daca a faptuit, sau daca a grait ceva reu, il roga sa'l puie pe socotela indispositiunei sale.Trei sau patra fete de langa mine au respuns: <<Vai de el sermanul!>> si l'au ertat cu tota inima: dar nu trebue san e luam dupa densele, caci daca Cesar injunghia pe muma lor, tot asa faceau ele.

BRUTUS
Si a plecat d'acolo bolnav si intristat?

CASCA
Asa.

CASSIUS
Dar Cicerone?

CASCA
Ah! El vorbea greceste.

CASSIUS
Dar ce spunea?

CASCA
Daca v'as spune si asta nu m'as mai uita in ochii

vostri, cate dile voiu avea, - dar ace ice l-au inteles,
suradeau si dedeau din cap; dar, in ceea-ce me
privesce pe mine par'ca vorbea greceste. Mai pot sa ve
spun si alt-ceva nou, Marcellus si Flavius care au
desbracat iconele lui Cesar, au fost pusi la locul lor.Adio.

[p.18] Au fost si alte caraghioslicuri multe, daca'mi as aduce
aminte de tote.

CASSIUS
Vrei sa cinedi cu mine:

CASCA
Nu pot ca am promis.

CASSIUS
Dar maine vii la masa?

CASCA
Viu, daca sunt in viata, si esti dispus ca astadi.
Si mai cu sema dca e pranzul teu gustos.

CASSIUS
Bun, te astept atuncea.

CASCA
Remas bun amendoror.
(Ese)

BRUTUS
Ce fire necioplita! Cu tote aste insa
Era un tener sprinten pe cand umbla la scola.

CASSIUS
Asa e si acuma, cand e s'indeplineasca
Vr'un plan maret si nobil, cu tote ca imbraca
Acea infatisare de indaratnicie.
Si tonul seu cel aspru e sosul care face
Pe lume sa inghita cu'atata inlesnire
Cuvintele'i caudate.

BRUTUS
Asa e, ai dreptate.

[p.19] Pleca-voiu dar acuma: de ai placere maine
Sa mai vorbesci d'acestea, pot sa me duc la tine,

Sau vino, tu, acasa la mine, te astept.
(Ese Brutus)

CASSIUS

Asa.Ear pan'atuncea gandesce-te la lume.
Dar esti cinstit, oh! Brutus, si ved ca cinstea ta
Usor se incovoie ca or ce scump metal…
D'acea se cuvine ca mintea-ti cea mareta
Sa se'ntovaraseasca cu alta, de o sema
Si potrivita'n tote; caci care e acela
Ce cu cuvinte grele nu pote fi sedus?
E reu cu mine, Cesar, pe Brutus il iubesce:
D'as fi in locu'I insa si el in locul meu
Nu mi'as schimba indemnul. Voiu arunca diseara
In casa fie carui prieten, pe fereastra,
Ravase, copiate cu scrieri diferite,
Spre a parea pornite de la mai multi, o data,
In care voiu expune opinia ce are
De densul toti in Roma, voiu pomeni in trecat
De Cesar si de tota ambitiunea lui –
S'apoi sa se aside cu siguranta densul,
Caci reu o san e merga de nu'l vom sgudui.

SCENA III

Roma – o strada

Tuna si fulgera – intra din parti opuse, Casca cu sabia scosa si Cicerone

CICERONE

Ei, buna sera, Casca; l'ai petrecut pe Cesar?
Ce insemneda ore privirea'ti ingrozita?

CASCA

Nu esti miscat, tu, ore, cand e faptura 'ntrega

[p.20] A lumei cletinata? Oh! Cicerone, 'n viata
Am mai vedut fortune, cand vijelia orba
A rupt stejarul falnic, si am privit adesea
Pe oceanul mandru si amenintator
Svarlindu-se pe ceruri. In valuri spumegose,
Dar pan'acuma insa nu mi se intamplase
Sa ved o vijelie de foc picand din ceruri:
Sau este sus acolo cumplita desbinare,
Sau ca acesta lume a maniat pe Dei
Cu reutatea, si ast fel ei vor s'o nimiceasca.

CICERONE
Dar alt-ceva vedut-ai de esti asa uimit?

CASCA
Un rob de rand pe care ori-cine'l cunostea,
Si-a ridicat d'o data in aer mana stanga
Cu flacari coperita, s'a inceput sa arda
Ca doue-deci de facle legate impreuna –
Cu tote astea mana era nesimtitoare.
De flacari ne-atinsa. Afara de acesta,
(Nici n-am bagat in teca d'atuncea spada mea)
La Capitol, in fata esitu-mi-a un leu,
Ce s'a uitat la mine posomorat, trecend
Fara de-a me atinge: erau inghesuite
Gramada mai departe, o suta de femei,
Pe care le schimbasecumplit terorea; ele
Jurau ca se veduse barbate invapaiati
Plimbandu-se pe uliti, ca eri 'namiada mare
O pasere de nopte s'a audit in piata,
Ursusa cobitore. Cand fenomene d'astea
Vin una dupa alta, san u incerce omul
Sa le explice firea dicend ca's naturale;
Caci am incredintarea ca tar ace le vede,
Prin ele'I prevestita de intamplari merete.

[p.21]

CICERONE
E'n adevar o vreme curiosa, nefiresca,
Dar omul talmecesce ades evenimentul
Dupa parerea'i numai, nepotrivita'n totul
Cu drepta 'nsemnatate. Scii ore daca, maine,
O sa se duca Cesar la Capitol, or nu?

CASCA
Se duce, si trimise respuns, el lui Antoniu
Sa te vestesca densul ca maine o sa merga.

CICERONE
Deci nopte buna, Casca, caci vremea nu'i placuta
Adi pentru o plimbare

CASCA
Adio, Cicerone.
(Ese Cicerone)
Intra Cassius

CASSIUS
Acolo, cine umbla?

CASCA
E un Roman.

CASSIUS
E glasul
Lui Casca mi se pare.

CASCA
Urechea nu te'nsala
Ce nopte e acesta, oh! Cassius?

CASSIUS
O nopte

[p.22] Ce tocmai e placuta barbatilor cinstiti.
Cine vedut'a cerul asa 'ncruntat ca asta-di?

CASCA
Toti ce cunosc pemantul acesta, plin de rele.

CASSIUS
In ceea-ce m'atinge, eu m'am plimbat p'afara,
Expus la vijelie precum me si vedi, Casca,
Si cu imbracamintea subtire ce o port;
Cu pieptul gol umblat'am in ploie si in trasnet:
Si cand albastrul fulgern despinteca cu focuri
A cerurilor bolta, cu dinadinsulpar'ca
In cale'i ma bagasem.

CASCA
Dar pentru ce? – ia spune'mi;
Sau ai voit, tu, pote pe Dei sa necajesti?
Caci are omul parte sa tremure cu frica,
Cand Deii cei puternici, prin semen, le trimet
Aceste 'ngrozitoare si grele prevestiri.

CASSIUS
Esti prea greoiu, adi, Casca, s'acea acantee vie,
Ce-ar trebui sa aiba Romanul, iti lipsesce
Sau o pastredi ascunsa. Esti palid si privesci
Cuprins de spaima, iar par'ca surprins d'o vijelie.
Dar, daca ai patrunde adeverata taina,

De ce aceste focuri si umbre ratacite,
Acele animale ce firea lor si-o schimba;
De ce perd judecata betranii, iar copiii
Proorocesc, si tote de la menirea lor
Schimbate sunt, ear forma lor este innoita,
Sub chipuri nevedute – ai intelege ‘ndata
Ca sunt insufletite de cer cu duhul asta,

[p.23] Sa fie instrumente de spaima si vestire
Cand starea cea de lucruri devina monstruosa.
Eu, as putea, oh! Casca, sa’ti spui acum un nume
De om ce-asemenare cu noptea asta are;
Ce fulgera si tuna, sapand morminte, urla
Ca leul ce adi nopte la Capitol trecea;
Ce nu e mai puternic ca tine, sau ca mine
De’l ai lua in parte; dar care a crescut
Ingrozitor de mare si e mai fioros
De cat deslantuirea acea de elemente.

CASCA
Vrei sa vorbesci de Cesar: - nu e asa,oh! Cassiu?

CASSIUS
Cine o fi,sa fie! – caci asta-di au Romanii
Putere tot atata ca si stramosii lor;
Dar, vai de noi! E morta mandria stramosesca,
Suntem condusi cu totii d’a babelor cuvinte!

CASCA
In adevar se dice ca maine senatorii
Vor aseda pe Cesar ca Rege peste noi;
Ca va purta corona pe mari si teri, ori unde,
Afara din pamentul Italiei si Roma,

CASSIUS
Atunci si eu sciu unde pastrez acest pumnal;
Caci Cassiu de sclavie va isbavi pe Cassiu.
Oh! Dei, voi, sciti sa faceti pe cei mai slabi, viteji;
Si pe tiran sciut’ati sa’l biruiti tot voi!
Nici turnul cel de piatra, nici lantul cel de fer
Nu pot sa stea’ n potriva vointei neclintite;
Caci viata obosita de piedicele lumei,

[p.24] In tot d’auna pote sa-si ea aventul liber:
Si daca sciu acesta, intrega lume scie,
Ca ori sic and am voie sa scutur tyrania,

Ce-o port si eu in parte pe umeri cu cei-l'alti.

CASCA

Si eu o port asemeni, precum or ce rob porta
In mana sa putiinta robia sa si-o curme.

CASSIUS

De ce sa fie Cesar atuncea un tiran?
Sermanul om, sunt sigur, n'ar vrea sa fie lup,
De n'ar sci ca Romanii sunt oi in fata sa:
N'ar fi un leu nici densul de n'ar fi cerbi Romanii.
Acel ce vrea in pripa s'aprinda un foc mare,
Cu paie va incepe: intrega Roma'i fleac,
Gunoiu si murdarie, menire ne avend,
In lumea asta, alta, de cat sa stralucesca
Cel lucru vil ce'i Cesar! Dar, tu, mahnire-adanca!
Prea m'ai impins departe: si pote ca am spus
Cuvintele acestea chiar unui rob ferice,
Si-atuncea va atrage respundere asupra'mi:
Sunt intarit, eu, totusi sin u me tem de morte.

CASCA

Vorbesci cu Casca scumpe, poti fi incredintat
Ca cu un om ca densul nu e nici un pericol.
Ia dar acesta mana, fii harnic s'indreptedi
Aceste rele tote – voiu merge mai departe
De cat chiar cei mai aprigi.

CASSIUS

Ne-am inteles atuncea
Deci poti sa scii acesta: am pus deja 'n miscare
Pe cati-va din Romanii cei mai de frunte'n cinste.

[p.25] Cu mine sa 'ntreprinda o fapta cu urmari
Primejdiose, insa in glorie mareta
Si sciu ca me astepta, chiar in momentul asta,
Multi la Pompeiu in tinda, caci in acesta nopte
Nu e nici o miscare in stradi cand cerul are
Infatisarea 'ntocmai cu treba ce o facem,
Grozava, sangeroasa.

(Intra Cinna)

CASCA

Stai linistit o vreme,
Caci ved ca vine 'ncoce un om in mare graba.

CASSIUS
E Cinna, se cunosce din mersu-i de departe;
E un prieten. Unde mergi asa iute, Cinna?

CINNA
Te cautam pe tine. Cine-i? Metellus Cimber?

CASSIUS
Acesta este Casca, el se asociaza
Cu planurile nostre. Sunt asteptat acolo?

CINNA
Me bucur de acesta. Ce nopte ‘ nfricosata!
Si sunt doi,trei,se dice, cari au vedut minuni.

CASSIUS
Te rog imi spune, Cinna, nu me adasta ore?

CINNA
Ba da, cu nerabdare – oh! Cassiu, d’ai putea
Sa ne aduci pe Brutus!

CASSIUS
Destul – fii linistit.

[p.26] Iubite Cinna, tine acesta hartiora,
Cu mana ta, o pune pe scaunul de pretor,
S’o vada numai Brutus; - pe asta’i o arunca
In casa, pe ferestra; - p’acesta o lipesce
Pe statua lui Brutus betranul; terminand
Vin’ la Pompeiu in tinda, acolo ne gasesti.
Trebonius si Deciu sunt amenduoi acolo?

CINNA
Sunt toti, lipsesce numai acum Metellus Cimber;
El a plecat acasa la tine sa te cheme.
Pleca-voiu dar, aceste hartii le voiu depune
Precum mi’ai dat porunca.

CASSIUS
Ne-am inteles, pe urma
Ai sa te duci in graba la Teatrul lui Pompeiu.
Hai, Casca, impreuna, pan’ nu face diua.
O sa’l vedem pe Brutus acasa: caci trei parti
Din el sunt ale nostre, si’l vom avea intreg
La prima intalnire, cu mare inlesnire.

CASCA

Un loc inalt ocupa in inima multimei,
Aceea ce o crima s'ar socoti in noi,
Prin insusirea'i mandra, de graba se preface
In cinste si'n virtute.

CASSIUS

L'ai judecat prea bine
Pe densul, si valoarea'i o cumpanesci intocmai,
Vedend ce trebuinta avem de el acuma.
Sa mergem, miedul noptei trecut'a, s'ar fi bine
Pan'a nu se face dioa, sa'l intalnim in tihna.
Spre a ne intelege cu densul in persona.

EDITOR'S NOTE:

We have intervened only in the transcription from Latin alphabet. As concerns the orthography and punctuation, we have retained the original forms: hyphenated, non-hyphenated, apostrophe. In order to facilitate reading on the web, we have eliminated the diacritics specific to the Romanian language.